

XVI. MİLLÎ EĞİTİM ŞÛRASI

1. Toplanma Tarihi : 22-26 Şubat 1999

2. Şûra Gündemi

1. Mesleki Ve Teknik Eğitimin, Orta Öğretim Sistemi Bütünlüğü İçinde Ağırlıklı Olarak Yeniden Yapılandırılması
2. Okul Ve İşletmelerde Meslek Eğitimi Ve İstihdam
3. Mesleki Ve Teknik Eğitim Alanına Öğretmen Ve Yönetici Yetiştirme
4. Mesleki Ve Teknik Eğitimde Sınavsız Yükseköğretime Geçiş
5. Mesleki Ve Teknik Eğitimde Finansman

3. Dönemin Millî Eğitim Bakanı : Metin BOSTANCIOĞLU

4. Şûra Başkanlık Divanı : 1. Metin BOSTANCIOĞLU
2. Bener CORDAN
3. Prof. Dr. Cevat ALKAN

5. Şûra Genel Sekreterliği Haşim AYAOKUR
Şûra Genel Sekreteri
Kurul Üyesi

Sevim ÇAMELİ
Şûra Genel Sekreter Yardımcısı
Kurul Üyesi

6. Dönemin Millî Eğitim Bakanı'nın Şûra'yı Açış Konuşması

Sayın Cumhurbaşkanım, Yüce Önderimiz Atatürk'ün direktifleri doğrultusunda, onun manevi mirası olan ilim ve aklın aydınlattığı yolda, ülkemizi çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkarma hedefinin yakalanması, ancak çağdaş eğitim yapılmasıyla mümkündür.

Bu bağlamda, 1997 yılında çıkarılan yasa ile, zorunlu eğitim, beş yıldan, kesintisiz sekiz yıla çıkarılarak yeni bir reform başlatılmıştır. Aynı yasayla eş anlamlı olarak, eğitimde çağı yakalama 2000 projesinin uygulamaya konulması hayata geçirilmiştir. Bu projeye öngörülen hedeflerden biri de, orta öğretim sisteminin mesleki ve teknik ağırlıklı olarak yapılanmasıdır. Bu amaçla, düzenlediğimiz 16. Millî Eğitim Şûrası hazırlıkları, 1998 yılı

0

Ağustos ayında başlamıştır. 22 Şubat günü başlanan 16. Millî Eğitim Şûrası çalışmalarına, zât-ı âlinizin Filipinler seyahati nedeniyle katılamamıştınız. Bugün, kapanışta, şûramızı onurlandırdınız. Size teşekkür ediyorum efendim.

Şûrada, bugüne kadar, mesleki ve teknik eğitimin, orta öğretim sistemi içinde ağırlıklı olarak yapılandırılması, okul ve işletmelerde meslek eğitimi ve istihdam, mesleki ve teknik eğitim alanında öğretmen ve yönetici yetiştirme, mesleki ve teknik eğitimde finansman konuları ele alınmış, bu konuda kurulun dört komisyonunun ön hazırlık dokümanlarındaki görüşler de göz önüne alınarak hazırladığı raporlar müzakere edilmiş, önergeler gündeme konulmuş ve sonuçta komisyon raporları, Genel Kurulda tartışılmış, çalışmalarımıza ışık tutacak çok önemli kararlar alınmıştır.

16. Millî Eğitim Şûrası'ı çalışmalarının, istişare niteliğinde olan, Türk Millî Eğitiminin en büyük danışma kurulu olan bu şûrada alınan kararların, orta öğretimde reform niteliğinde yasalara öncülük etmesini diliyoruz.

Sayın konuklar, değerli üyeler, eğitime gönül veren, eğitim seferberliğine öncülük eden, eğitime tahminlerin ötesinde önemli katkılar sağlayan, zamanının en büyük kısmını eğitim konularının görüşülmesinde, konuşulmasında, karara bağlanmasında geçiren, temel atma ve hizmete açma törenlerine, okulların açılış törenlerine katılan, bu çalışmalarlarıyla bizlere heyecan veren ve güç katan, şu anda aramızda bulunmakla bizleri onurlandıran, kendilerine şükran duyduğumuz Sayın Cumhurbaşkanımızdan, konuşmalarını yapmak üzere mikrofona teşekkürlerini saygıyla arz ediyorum.^[1]

¹¹ Sayın Cumhurbaşkanı Süleyman DEMİREL'in, Şûra açılışında yurt dışında olması nedeniyle Şûra Genel Kurulunun kapanışında Sayın Bakanımız Metin BOSTANCIOĞLU'nun yapmış olduğu takdim konuşması.

Metin BOSTANCIOĞLU
Millî Eğitim Bakanı

16. MİLLÎ EĞİTİM ŞÛRASI'NDA ALINAN KARARLAR

1. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN, ORTA ÖĞRETİM SİSTEMİ BÜTÜNLÜĞÜ İÇİNDE AĞIRLIKLIL OLARAK YENİDEN YAPILANDIRILMASI

1. Orta öğretim, bugünkü parçalı yapıdan kurtarılarak birlik içinde çeşitliliği yansıtan, kaynak kullanımında verimliliği getiren; yeterliğe dayalı, çok amaçlı ve demokratik bir yapılanmaya dönüştürülmeli; böylece genel ve mesleki liseler ve değişik sektörler için var olan okul türleri ve yaygın eğitim kurumları yerine, farklı amaçlara göre düzenlenmiş program çeşitliliğine yer veren kurumsallaşmaya geçilmelidir.
2. Orta öğretim; bu yaş grubunda bulunan gençlerin düşünen, araştırabilen, bilimsel tutum ve davranışlar ile problem çözme ve iletişim becerilerine sahip, sanat ve estetik duyarlı olan; kendisi, ülkesi, milleti ve dünya ile barışık, öz güvenli, girişimci bireyler olarak yetişmelerini hedefleyen; geniş tabanlı programlarla, herkese gerekli olan bir teknoloji

kültürü ile birlikte, bir alana/mesleğe ve yükseköğretime hazırlayacak biçimde yapılanmalıdır.

3. Sistemde programlar, diploma ve çeşitli sertifikalara götürülecek şekilde, geniş tabanlı ve modüler esasa göre düzenlenmeli; bu düzenlemelerde, gerekli koşulları karşılamak kaydı ile, yatay ve dikey geçişler, program bütünlüğü içinde, lisans üstü eğitimi de kapsayacak bir perspektifle ele alınmalıdır.
4. Sistemin, yönetim ve finansman dâhil, planlamadan, program geliştirme, uygulama ve değerlendirmeye kadar, her aşamasında, işveren ve işçi kuruluşları, akademik ve araştırma kurumları, meslek kuruluşları, öğrenci öğretmen veli temsilcileri, sivil toplum örgütleri vb. tüm ilgili kurum ve kuruluşların aktif şekilde karar sürecine katılmaları sağlanmalı; bu bağlamda, mesleki ve teknik eğitim programı ile ilgili yerel yapılanma güçlendirilmelidir.
5. Avrupa ile bütünleşme sürecini de kolaylaştırıcı nitelikte olmak üzere özellikle istihdama hazırlayıcı mesleki ve teknik eğitim programları, mutlaka, uluslar arası standartlara ulaşmayı kolaylaştıracak bir yapılaşma içinde yürütülmelidir.
6. Mevcut kapasitenin tam gün- tam yıl kullanılması sağlanmalıdır.
7. Orta öğretimden yükseköğretime geçişle ilgili olarak, Millî Eğitim Bakanlığı ile YÖK'ün ortaklaşa yürüttükleri proje, yeni ilkeleri de yansıtabilecek şekilde düzenlenmeli; mesleki teknik eğitim programlarından mezun olanlardan, isteyenlere kendi alanları doğrultusunda, meslek yüksekokullarının diploma veya sertifika amaçlı programlarına sınavsız giriş imkânı verilmeli; bu okullardan diploma ile mezun olanlardan isteyenlere, alanlarında lisans programlarına dikey geçiş yapmaları sağlanmalı; ayrıca, yeni model bütünlüğünde, gerek MYO mezunu ve gerekse mesleki ve teknik orta öğretim programlarından mezun olan, fakat kendi alanlarında doğrudan lisans öğrenimine başlamak isteyenlerin yükseköğretime geçişlerinde başarı kriteri esas alınmalıdır.
8. Sistemin başarı ile uygulanabilmesi için gerekli araştırma geliştirme vb. destek hizmetlerine ilişkin birimler, ulusal ve yerel düzeyde yeniden yapılandırılıp güçlendirilmelidir. Bu amaçla mevcut METARGEM vb. araştırma birimleri katılımcı bir modele kadro, finansman ve işleyiş boyutlarını içerecek şekilde, yeniden yapılandırılmalı ve bu konuda gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
9. Önerilen sistem, kavramsal düzeyde, yakın bir gelecekte gerçekleştirilmesi düşünülen 11-12 yıllık zorunlu eğitim uygulaması dikkate alınarak planlanmalıdır.
10. Mevcut merkez ve taşra teşkilatı eğitimde bu yeni felsefeyi yansıtabilecek şekilde yeniden yapılandırılmalıdır.
11. Tüm bu düzenlemeler için, mevcut yasa ve yönetmelikler (3308 Sayılı Yasa ve bu konu ile ilgili yasal düzenlemeler dâhil) yeniden gözden geçirilerek gerekli uyarlamalar sağlanmalıdır.

12. Ortaöğretimin bütünleştirilmesi ile ilgili olarak önerilen yeni düzenlemeler, bir program bütünlüğü içinde, karar, icra, denetim ve destek hizmetlerini de içerecek şekilde ele alınmalı ve bu bağlamda, uluslar arası destekli projelerle bütünleştirilmeli; mevcut durumdan yeni sisteme geçiş için, yine ilgili tarafların katılımı ile bir uygulama planı hazırlanmalı, ayrıca, sistemin başarıya ulaşmasında en önemli faktör olan aydınlanmış bir kamuoyu yaratmak amacı ile gerekli tanıtım ve eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmelidir.
13. Genel eğitimi, teknolojik çevreden soyutlayan program anlayışı terk edilmelidir. Bunun yerine, bireyin içinde yaşadığı teknolojik ortamı, teknolojinin boyut ve olanaklarını tanıyıp anlamasını sağlama yoluyla, bunlardan yararlanma güç ve yeterliğinin yükseltilmesi temel alınmalı; ilköğretimden yükseköğretime kadar eğitim sürecinin bütününde teknoloji eğitimine yer verilmelidir. Bireyin kendisini ve yeterliklerini tanıma ve mesleki yöneliminde de bu eğitimin olanakları işe koşulmalıdır. Bu amaçla, gerekli insan gücü ve donanım alt yapısı geliştirilmelidir.
14. İlköğretimin amaçlarına ulaşabilmesi ve orta öğretim sistemiyle gerekli bütünlüğün sağlanabilmesi için, teknoloji eğitimi programlarının yaşama aktarılacak bunların etkin biçimde uygulanması büyük önem taşımaktadır. Bu programlar ilköğretim sürecinde olabildiğince ağırlığı artırılarak sürdürülmeli ve alt sınıflardan başlamalıdır. Son yıllarda ise, öğrencilerin gerek toplum yaşamına gerekse daha ileri eğitim aşamalarına bilinçli yönelimlerini sağlamaya ilişkin olmalıdır. Bu bağlamda, yürütülecek programlarda ortak amaç, bir alanın gerektirdiği mesleki eğitimi vermek değil; aksine tüm meslek alanlarında geçerli olan teknoloji ve genel kültür öğelerini bir bütünlük içinde tanıtarak, bireyleri teknolojiyi bilen, tanıyan, uygulayan ve geliştiren insanlar olarak uyumlu ve tekin duruma getirmek olmalıdır.
15. Orta öğretim programları bilgi ve teknoloji çağının gereklerine uygun olarak tümüyle gözden geçirilmeli, bu konudaki çağdaş yönelimler dikkate alınmalıdır. Buna göre, mesleki orta öğretimde yalnızca bir meslekte derinliğine beceri öğretimi temel alan geleneksel yaklaşım terk edilmelidir. Bunun yerine konuya; bilgi, teknoloji ve uygulama olmak üzere üç ana boyut açısından bakılarak, mesleki eğitimin başlangıç modülleri, teknoloji eğitimi bağlamında ortak tabanlı yeterliklerin geliştirilmesini temel almalıdır.
16. Teknoloji eğitimi programlarının kapsamı; endüstri, tarım, işletme, inşaat gibi insanlığın kullandığı tüm alanlardaki teknolojiler dikkate alınarak belirlenmeli; içeriğin seçiminde birden çok alanda uygulanan teknolojilerin ortak öğeleri dikkate alınmalıdır. Bu noktada, iletişim yeterliği kazanma, yaratıcı ve yenilikçi düşünme, bilgiye ulaşmayı bilme, problem çözme, girişimcilik, insan ilişkileri gibi teknolojinin ortak bileşenleri olarak ortaya çıkan konular üzerinde de önemle durulmalıdır. Aynı bağlamda, yaşamın çeşitli alanları için gerekli olan etkili zaman kullanımı, finansman yönetimi, araç-gereç ve diğer kaynakların kullanımı ve yönetimi gibi konular da teknoloji eğitimi kapsamı içinde düşünülmelidir.
17. Meslek standartlarının hazırlanıp geliştirilmesi kurumsal bir temele oturtulmalıdır. Bu çerçevede, mesleki eğitimde niteliği geliştirici ve yönlendirici olmak üzere, ulusal

meslek standartlarını geliştirme, uluslar arası gelişmeleri gözleme, standart denetimlerini ve belgelendirme görevlerini yapmak üzere, Avrupa Topluluğu ve OECD ülkeleri başta olmak üzere gelişmiş ülkelerde de olduğu gibi, "Türk Meslek Standartları Kurumu" adıyla özerk yapılı bir kuruluş oluşturulmalı, eğitim kurumlarının görevi yetiştirme ile sınırlandırılmalıdır. Bu kurum doğrudan veya yetkili kılacağı (akredite edeceği) kurumlar kanalıyla meslek standartları geliştirme, sınav ve belgelendirme işlemlerini yürütmeye yönlendirme görevlerini de üstlenmelidir.

18. Meslek standartları, eğitim programlarının çerçevesini belirlemedeki zincirin en önemli halkasını oluşturmaktadır. Bu bakımdan, mesleki eğitim programlarının amaç, kapsam, süre ve diğer nitelikleri, meslek standartlarına dayalı biçimde belirlenmeli; bu amaçla işe koşulacak insan gücü nitelikleri ile ortamsal özelliklerin anılan standartlarla örtüşebilir olması temel ilke olmalıdır. Ayrıca, öngörülen standartlara erişme gücü güvence altına alınmadığı sürece, yeni eğitim programları oluşturmaktan kaçınılması ana ilke olmalıdır.
19. Eğitim ile meslek standartları arasındaki bütünlük ilişkiler kurulurken, meslek düzeyleri dikkate alınmalıdır. Buna göre belirlenecek olan meslek düzeyleri bağlamında; ülkemizdeki mesleklerin dağılımları, özellikleri ve teknolojik gereksinimler düşünülerek mesleki eğitim programlarında, işletmelerde ve yüksekokullarda eğitimi yapılacak olan meslekler: (1) Ana gruplar, (2) Meslek alanları, (3) Uzmanlık alanları olarak belirlenmelidir. Bu sıralanışta, geniş tabanlı bilgi, beceri ve tutumların oluşturduğu ortak tabandan mesleki beceri ve uygulamaya doğru bir gidiş söz konusu olmalıdır.
20. Meslek eğitiminde yaklaşım, sadece istihdam beklentisine değil, istihdam talebine ve beklentisine yanıt verecek iş gücünü yetiştirme anlayışı üzerine oturtulmalıdır. Bunun başlıca yolu ise, iş piyasasının insan gücü gereksinimlerini yerel düzeyde değerlendirilerek istihdama yönelik eğitim uygulamalarına yönelmekten geçmektedir. Buna göre, mesleki eğitim açısından bölgesel gereksinimler ve geleceğe dönük gelişme eğilimleri incelenmeli, yeni programların oluşturulmasında yerel ve bölgesel gereksinim ve düzenlemeler öne çıkarılmalıdır.
21. Mesleki eğitimin karar, uygulama ve denetleme aşamalarında, öğrenci, veli iş yaşamı, eğitim çalışanlarının yer aldığı yasal sendika, oda, dernek vb. meslek kuruluşları ile sivil toplum örgütlerinin katılımı sağlanmalıdır. Meslek eğitiminde beceri eğitim ve iş deneyimlerinin standartlara uygun işletmelerde kazandırılması esas alınmalıdır. Ayrıca, iş yaşamının yetişmiş uzmanlarının da eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanmasında görev almaları sağlanmalıdır.
22. Ülke kaynaklarının amaca uygun biçimde kullanılabilmesi bakımından, her düzeydeki eğitim ve istihdam bağlantısının kurulmasına büyük önem verilmelidir. Bu çerçevede, ülkenin sektörel dağılım haritası hazırlanmalı; yöresel ve bölgesel eğitim endüstrinin gereksinimleri ve nüfus hareketleri birlikte saptanarak, belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda programlara göre öğrenci büyüklükleri ortaya konulmalıdır.
23. Meslek eğitiminde, iş başında eğitim gibi uygulamalar yanında, uzaktan eğitimin

güç ve olanakları da işe koşularak, eğitim ortamlarına ilişkin zenginlik ve bütünleşme sağlanmalıdır. Bu amaçla bilgi ve iletişim teknolojilerine ağırlık verilmeli; özellikle yüksek maliyen gerektiren eğitim programlarında simülasyon uygulamalarına yaygınlık kazandırılmalıdır.

24. Meslek eğitiminin iş başında eğitim gibi okul dışına taşan eğitim süreçlerinde, sürecin her aşamasında yakın bir değerlendirme sistemi oluşturarak eğitim niteliğini yükseltici önlemler alınmalıdır.
25. İş çevrelerinin eğitim sisteminin çıktısını kullanan kesim olarak maliyetlerin paylaşılmasına katkılarının çok yönlü olarak arttırılması yolları düşünülmeli; bu konuda katılımcı yaklaşımlar geliştirilmelidir.
26. Var olan öğrenci gelişim dosyaları daha bilimsel standartlarda geliştirilmeli, her kademede kullanılması sağlanmalıdır.
27. İlköğretimin bütün sınıflarında meslek alanlarını tanıtıcı etkinliklere yer verilmelidir.
28. Rehberlik hizmetlerinden sorumlu olanların okul, aile, kamu, özel kurum ve kuruluşları ile iş birliği içinde meslek alanlarını tanıtıcı etkinlikleri düzenlemesi sağlanmalıdır.
29. Her öğretmen sürekli rehberlik eğitimi almalı ve uygulamalıdır.
30. Seçmeli derslerin, öğrencileri ilgi ve yeteneklerini geliştirici, ana meslek alanlarını ve eğitim olanaklarını, mesleki teknik öğretim programlarını tanıtıcı, özendirici bir biçimde düzenlenmesi sağlanmalıdır.
31. İlköğretimin bütün sınıflarında yaz dönemlerinde öğrencilerin kültür, beceri kazanmalarına ve yönelmelerine dönük kurslar açılmalıdır.
32. Eğitici kol etkinlikleri, eğitim programlarıyla bir bütünlük içerisinde okul içinde ve dışında bireyin gelişimini demokrasi kültürünü de geliştirici bir yaklaşımı esas alan düzenlemeleri kapsamaktadır.
33. Öğrencinin ilgi ve yeteneklerinin geliştirilmesi, ancak uygun ortamlarda mümkündür. Bunun için eğitim ortamlarının bina, alan ve kullanım yönünden zenginleştirilmesi sağlanmalıdır.
34. Sekizinci sınıflarda meslekleri tanıma ve yönleltmeye ağırlık verilmeli, öğrenciye en uygun olduğu düşünülen alan konusunda; öğrencinin kişisel dosyasındaki bilgiler, öğretmen değerlendirmesi, başarı notları dikkate alınarak, oluşturulacak tavsiye kararı ilköğretim dönemi sonunda öğrenci ve velisine bildirilmelidir.
35. Orta öğretimin ilk yılında öğrencilerin mesleki yönelmelerine yardım edecek biçimde kendi ilgi ve eğilimlerini ve temel meslek alanlarını tanımalarını sağlayacak geniş tabanlı eğitim programları uygulanmalı ve mesleki danışmanlık hizmeti verilmelidir.

36. Eğitici kol etkinliklerinin karşılığı olarak ödenmesi gereken ücret yönünden var olan sınırlandırmalar kaldırılmalı, eğitsel kol etkinliklerini yürüten öğretmenlerin ücret yönünden desteklenmesi sağlanmalıdır.
37. Mesleki eğitim programlarında ve buna dayalı iş alanlarında, mevcut iş gücünün ekonomiye kazandırılmasında eğitim bir bütün olarak algılanmalı, üretim içinde kadınların istihdamına ağırlık verilmelidir.
38. Özellikle kız öğrencilerin mesleki teknik eğitim programlarına katılmalarını sağlamak amacıyla özendirici tedbirler alınmalıdır. Ders Kitapları ve diğer ders araç-gereçlerinde cinsiyete dayalı ayrımcılık yapılmamalıdır.
39. Değişik sektörlerde özellikle üstün nitelikli insan gücü ihtiyaçlarının karşılanmasında kadın iş gücünün eğitiminin geliştirilmesi ve kadın iş gücünün istihdamının artırılması yönünde gerekli özendirici önlemler alınmalıdır.
40. ders kitabı ve öğretim materyallerinde çağdaş, sorumlulukları paylaşan aile kavramı ön plana çıkarılmalıdır.
41. Yöresel ihtiyaçlara göre kadınlara yönelik hizmet ve üretim alanları belirlenmeli, bu konuda eğitim verilmesi sağlanmalıdır.
42. İlköğretim sonrası eğitimde okullaşmayı artırmak amacıyla kız öğrencilere burs ve iş vererek, mesleki eğitim programlarına yönlendirme sağlanmalıdır. Öğrenci velilerine bazı özel teşvikler getirilmelidir.
43. Yöresel ürünlerin pazarlamasında yerel yönetimlerce mekân ayrılarak, kadınların mesleki ve teknik eğitime ve üretime özendirilmesi sağlanmalıdır.
44. Tüm bakanlıklarda verilen yaygın eğitimle kadınlarımızın mesleğe yönlendirilmesinde, koordinasyon MEB tarafından yapılmalıdır.
45. Mesleki eğitim programlarına girişte uygulanan mevzuat gözden geçirilmeli, öğrenci seçimi, mesleğin gerektirdiği özelliklere göre yapılmalıdır.
46. Engellilerin mesleki teknik eğitiminde engel grupları ve engel dereceleri göz önüne alınarak yönelmelerine rehberlik yapılmalıdır.
47. Mesleki teknik eğitimde var olan eğitim olanaklarından engelli gençlerin de yararlanabilmesi için fiziki engeller ortadan kaldırılmalı, engellilere gerekli eğitim araç-gereçleri sağlanmalı; eğitim engelliye göre yapılandırılmalıdır.
48. 3308 Sayılı Kanun gereğince; işverenlerin, çırakların %3'ü oranında engelli çırak almaları konusunda özel bir çaba gösterilmelidir.

49. Bazı engelli grupların özel yetenekleri göz önünde bulundurularak mesleki eğitim programları geliştirilmelidir. Örneğin, görme engelliler için masörlük v müzik öğreticiliği, ortopedik engelliler için bakıcı anne, işitme engelliler için gürültülü ortamlarda gerçekleştirilen meslekler gibi.
50. Ayrıca özel eğitime muhtaç çocukların eğitimlerini daha kısa sürede tamamlamaları için gerekli programlar oluşturulmalı ve ileri eğitimlerinin sağlanması için özendirici önlemler alınmalıdır.

2. OKUL VE İŞLETMELERDE MESLEK EĞİTİMİ VE İSTİHDAM

1. Engelli gençler işletmelerde eğitim süreçlerinde özel olarak izlenmeli ve denetimleri yapılmalı ve bu süreçte işletmeler, engelliler konusunda aydınlatılmalı, engellilere yönelik yanlış tutumların ortadan kaldırılması sağlanmalıdır.
2. Öğrencilere ilgi, istidat ve kabiliyetleriyle iş hayatının ihtiyaçları doğrultusunda çeşitli programlara yönlendirecek rehberlik hizmetleri sunulmalıdır.
3. Mesleki teknik eğitim kurumları ile işletmelerde görev yapan öğretmen ve usta öğreticilerin mesleki yeterlilikleri, engellilere de mesleki eğitim verebilecek şekilde geliştirilmelidir.
4. Okul ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilerin beceri sınavlarında görev alan sektör temsilcilerine yaptıkları görev ile uyumlu ücret ödenmelidir.
5. Koordinatör öğretmenlerin etkinliklerinin artırılması için kapsamlı bir hizmet için eğitim programı geliştirilmeli ve uygulanmalıdır.
6. İşletmelerde meslek eğitimi ile görevli koordinatör öğretmenlerin görev motivasyonlarını yükseltecek teşvik tedbirleri alınmalıdır.
7. İşletmelerde mesleki teknik eğitim yaptıracak yeterli sayı ve nitelikte personel görevlendirilmesi sağlanmalıdır.
8. İşletmelerde meslek eğitiminin niteliğinin yükseltilmesi için uzaktan öğretim yöntemleri de dâhil, yeni öğretim teknolojilerinden yararlanılmalıdır.
9. İşletmelerde meslek eğitiminin daha etkili olabilmesi için yeterli sayı ve nitelikte öğretim materyalleri geliştirilmelidir.
10. Mesleki eğitim kurumlarının donatım standartları; özellikle bilgisayar teknolojilerinden yararlanılarak, günümüzün değişen koşullarına göre tespit edilmelidir.

11. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarından mezun olanları, yetiştirildikleri alanlarda iye yerleştirmek ve işteki performanslarını değerlendirmek için mesleki ve teknik eğitim kurumlarında **İşe Yerleştirme ve İzleme Birimi** oluşturulmalıdır.
12. Mesleki eğitim programları, iş analizlerine dayalı modüler yaklaşımla geliştirilmelidir.
13. Mesleki eğitim programları engellilerin de yararlanacağı şekilde tasarlanmalı ve uygulanmalıdır.
14. Mesleki ve teknik eğitimde verimliliğin, etkinliğin yükseltilmesi için kapsamlı bir şekilde ölçme ve değerlendirme sistemi geliştirilmeli ve uygulanmalıdır.
15. Örgün mesleki ve teknik eğitimde öğrencilerin bir meslek alanında işe girebilmesi için gerekli temel mesleki yeterlilikler kazandırılmalıdır. Eğitim programları bu doğrultuda geliştirilmelidir.
16. İşletmelerde meslek eğitiminde mesleki bilgi ve beceri kazandırma ile birlikte takım hâlinde çalışma, kendini işe alıştıırma, insan ilişkileri, sosyal, ekonomik hakları ve ödevleri ile kendini tanıtırma becerisi de kazandırılmalıdır.
17. İş hayatındaki gelişmeler yararlı ve gerekli görüldüğü ölçüde eğitim programlarına yansıtılmalıdır.
18. İş hayatının insan gücü talebi nitelik yönünden analiz edilirken bilgi çağının gerekleri de göz önünde bulundurulmalıdır.
19. Mesleki eğitim programları tasarlanırken yerel özellikler dikkate alınmalı ve yerel birimlere inisiyatif verilmelidir.
20. Çıraklık ve mesleki eğitim dönemini geçirmiş insan gücüne, işe giriş için gerekli mesleki yaygın eğitim hizmetleri sunulmalıdır. Ayrıca, çalışan iş gücünün işteki değişikliklere uyumunu ve verimini artırıcı mesleki eğitim programları yaygınlaştırılmalıdır.
21. İşletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilerin eğitim eksiklikleri belirlenerek telafi edici eğitim programları özenle uygulanmalıdır.
22. Mesleki ve teknik eğitim kurumları ile işletmelerin fiziki yapıları, donanımları ve eğitim programları engellilerin ihtiyaçları ile uyumlu hâle getirilmelidir.
23. Örgün ve yaygın mesleki ve teknik öğretimin her düzeyinde verimlilik öğretimine özen gösterilmelidir.
24. Mesleki eğitime sivil toplum örgütleri ile sendikaların katılımını sağlayacak özendirici tedbirler alınmalıdır.

25. İşletmeler, engellilere mesleki eğitim yaptırma yönünde teşvik edilmelidir.
26. Türk Meslekler Sözlüğü, günümüz emek piyasasına göre yeniden düzenlenmelidir.
27. Millî Eğitim Bakanlığının işletmelerde meslek eğitimi ve istihdama ilişkin teşvik politikaları, ilgili taraflarca açık bir şekilde tespit edilmeli ve etkin bir şekilde uygulanmalıdır. Mesleki ve teknik eğitim görmüş öğrencilerin istihdamına yönelik olarak **Özel İstihdam Bürolarının** açılması teşvik edilmelidir.
28. Kayıt dışı irak çalıştıran işletmelerin, kayıt altına alınmasını sağlayacak tedbirler alınmalıdır.
29. İşletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere 3308 Sayılı Kanun'un öngördüğü ücret ödenmelidir.
30. İnşaat ve kara taşımacılığı sektörlerinde çalışan insan gücünün, mesleki nitelikleri, görevin gereklerine göre geliştirilmelidir. Bu sektörlerde uluslar arası standartlar da dikkate alınarak meslek standartları belirlenmeli, meslek eğitimleri bu standartlara uygun olarak yapılmalı, ölçülmeli ve belgelendirilmelidir.
31. Öğrencilerin mesleki yeterliliklerini ölçecek ve bunu belgelendirecek bir ulusal sistem geliştirilmelidir.
32. Meslek tanımları ve standartları geliştirilirken uluslar arası standartlara uyuma özen gösterilmelidir.
33. İşletmelerde meslek eğitiminin niteliğini yükseltici tedbirler okul-sanayi iş birliği ile belirlenmeli ve uygulanmalıdır.
34. İşletmelerdeki meslek eğitiminin etkinliği sürekli ölçülüp değerlendirilmeli ve ulaşılan sonuçlara göre gerekli tedbirler alınmalıdır.
35. İş hayatında geçerli mesleklerin güncel tanımları ve sınıflandırılması yapılarak standartları belirlenmeli; hangi eğitim kurumlarının hangi düzeyde meslek eğitimi programların, uygulayacağı tespit edilmelidir.
36. Mesleki eğitim gören öğrencilerin ilgi, istidan ve kabiliyetleri ile iş hayatının ihtiyaçları doğrultusunda çeşitli mesleki eğitim programlarına yönlendirilmeleri için illerde **Meslek Danışma Birimleri** kurulmalıdır.
37. Bağımsız iş yeri açmada ustalık sertifikası sahip olup olunmadığı takip edilmelidir. İş yeri açma belgeleri tek merkezden verilmelidir.
38. Çıraklık ve Mesleki Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu'nun amacına uygun kullanılmasına özen gösterilmelidir.

39. Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kurulları'nın etkin bir şekilde çalıştırılması sağlanmalıdır.
40. İşletmelerin ve mesleki eğitim yapan özel kurumlar ile meslek odalarının çıraklık eğitim merkezleri ve eğitim birimi kurmaları teşvik edilmelidir.
41. İş hayatının ihtiyacı olan insan gücünün yetiştirilmesinde okulda yapılan mesleki eğitim, işletmelerde yapılan beceri eğitimi ve çıraklık eğitim geliştirilerek korunmalıdır.
42. Çıraklık eğitiminin meslek standartlarına uygun bir şekilde yapılmasını sağlamak için kurum ve kuruluşlarca açılacak olan **İşletmeler Üstü Eğitim Merkezlerine** devletin desteği sürdürülmelidir. Meslek kuruluşları, vakıflar ve gönüllü kuruluşlar ile 625 Sayılı Kanun kapsamındaki özel öğretim kurumlarının da **İşletmeler Üstü Eğitim Merkezleri** açmalarına imkân sağlanmalıdır.
43. Organize sanayi bölgeleri projelendirilirken; çalışanların mesleki eğitim ihtiyacı da projeye dâhil edilmeli ve uygulama bu projeye göre yapılmalıdır.
44. Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgelerinde uygulanacak acil kalkınma projelerinde mesleki ve teknik eğitime özel önem verilmelidir.
45. Mesleki ve teknik eğitim okullarındaki döner sermaye işletmeleri, öğrencilere üretim içerisinde gerçek iş tecrübesi kazandıracak şekilde geliştirilmelidir.
46. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarına öğretmen yetiştiren fakülteler ile meslek yüksekokulu öğrencilerinin işletmelerde meslek eğitimi görmeleri kurumsallaştırılmalı ve bu kurumlar 3308 Sayılı Kanun kapsamına alınmalıdır.
47. İl millî eğitim müdürlüklerinde mesleki ve teknik eğitimden sorumlu münhasıran bir müdür yardımcısı bulundurulmalı ve bu doğrultudaki faaliyetlerin yürütülmesi için birimler oluşturulmalıdır.
48. Özel sektörün mesleki ve teknik eğitim okulları açması özendirilmelidir.
49. Toplu iş sözleşmelerinde işletmelerin meslek eğitimi yapmalarına ve mesleki eğitim kurumları mezunlarının istihdamına ilişkin özel hükümler konulmasına özen gösterilmelidir. KOBİ'ler de bu doğrultuda teşvik edilmelidir.
50. İşletmelerde meslek eğitimi kapsamına tarım meslek liseleri de alınmalıdır. Tarım meslek eğitimi 3308 Sayılı Kanun çerçevesinde desteklenmelidir.
51. Mesleki ve teknik eğitimde, aşırı kurum çeşitliliğinden kaçınılmalıdır. Bu çeşitlilikler eğitim programları ile karşılanmalıdır.
52. Okul yönetimleri işletmelerde meslek eğitiminin gelişen koşullara uyumunu sağlayabilmek için yerel katkılarla güçlendirilmelidir.
53. İllerde mesleki ve teknik eğitim kurumları arasında iş birliğini ve uyumu sağlamak

amacıyla İl Mesleki Eğitim Koordinasyon Kurulu kurulmalı ve etkin bir şekilde çalıştırılmalıdır.

54. Mesleki ve teknik eğitim kurumları ile meslek yüksekokulları ve mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde görev yapan atölye ve meslek dersleri öğretmenleri ile öğrenciler, iş kazalarına karşı sigorta ettirmeli ve sigorta primi devletçe karşılanmalıdır.
55. 3308 Sayılı Çıracılık ve Meslek Eğitimi Kanununun ve ilgili diğer mevzuatta, işletmelerde meslek eğitimi ve istihdam konuları değişen ve gelişen şartlara göre yeniden düzenlenmelidir.

3. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM ALANINA ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİ YETİŞTİRME

1. İlköğretim, genel orta öğretim ile mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarında öğrencilere hem meslek alanlarını ve meslekleri tanıtıcı, hem de öğrencilerin kendi ilgi ve yeteneklerini tanımlarına imkân verecek meslek seçimlerine yardımcı olacak bir mesleki danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunulmalıdır. Bu kapsamda mesleki ve teknik eğitim öğretmenliğinin önemi velilere ve halka gereği gibi tanıtılmalı ve cazip hâle getirilmelidir.
2. ilgili sektörle iş birliği yapıp ülkenin insan gücü ihtiyacı dikkate alınarak;
 - a. Eğitim kurumları oluşturulmalıdır,
 - b. Öğretmen ihtiyaçları nicelik ve nitelik olarak belirlenmeli,
 - c. İhtiyaçların karşılanması için kısa ve uzun vadeli planlar yapılmalı,
 - d. Planların uygulanması için Bakanlık, YÖK ve ilgili endüstriyel kurum ve kuruluşlar arasında iş birliği ve koordinasyon sürekli hâle getirilmelidir.
3. Öğrencilerin mesleki ve teknik orta öğretimde programlarının devamı sayılan öğretmenlik programlarına geçişte orta öğretim başarı puan ve ek puan uygulamasına devam edilmelidir.
4. Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin beceri ağırlıklı programlarına ilgili mesleki ve teknik orta öğretim programlarından mezun olan öğrenciler alınmalı, öğretmenlik mesleğini özendirmek amacıyla diğer öğretmenlik programlarının genel ortaöğretim mezunlarına da açık tutulmasına devam edilmelidir.
5. Öğrencilerin seçimiyle ilgili alan öğretmenliğinin gerektirdiği bilgi, beceri ve yetenek sınavı yapılmalıdır.
6. Mesleki ve teknik öğretmenlik mesleğinin tercih edilmesini özendirmek için, burs vermek, yurt sağlamak gibi güdüleyici önlemler artırılarak sürdürülmeli, yüksek lisans olanakları sağlanmalıdır.
7. Öğretmenlik mesleğini seçeceklerin, mesleğin gereklerini yerine getirmelerine engel bir özürleri bulunmamalıdır.

8. Mesleki ve teknik liselerde görev yapacak öğretmenlerin, ilgili alanlarda meslek yüksekokullarını başarı ile bitirenler arasından, mesleki ve teknik eğitim fakültelerine dikey geçiş yaparak yetiştirilmeleri teşvik edilmelidir.
9. Yükseköğretim kurumlarında öğretmen adayı olarak yetiştirilecek gençlerimizin i 739 Sayılı Millî eğitim Temel Kanunu'nda belirtildiği üzere; genel kültür, özel alan bilgisi ve pedagojik formasyon eğitimi almaları esastır. Bunlardan daha da önemlisi aynı kanunda vurgulandığı gibi bu gençlerimizin Atatürk İlkeleri ve devrimleri doğrultusunda demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş öğretmen adayları olarak yetiştirilmeleri öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının en önemli görevidir.
10. Orta dereceli mesleki ve teknik öğretim okullarının öğretmen ihtiyacının karşılayan temel kurumlar mesleki ve teknik eğitim fakülteleri olmalıdır. Ancak öğretmen yetiştirilmeyen veya ihtiyaç karşılanamayan alanlarda, yakın bölüm mezunları ile ilgili diğer yükseköğretim kurumları mezunlarından mesleki ve teknik eğitim fakültelerinden gerekli görülen tamamlama veya öğretmenlik meslek bilgisi verildikten sonra yararlanılmalıdır.
11. Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin programları ezberci değil düşünen, araştıran, sorgulayan, analiz ve sentez değerlendirme yapabilen, değişen teknolojiyi, imkân ve kaynakları etkili kullanabilen öğretmenler yetiştirecek şekilde yeniden düzenlenmelidir.
12. Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde yaratıcı, eleştirel ve bilimsel düşünen, insan ve doğaya ilişkin estetik değerlere sahip olan, yeni bilgi ve teknolojiyi kullanan, yabancı dil bilen öğretmenler yetiştirilmelidir.
13. Özürlü bireyleri topluma kazandırmak, üretken hâle getirmen ve bu insan gücünden yararlanmak için, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde öğretmen adayları, özürülerin özelliklerini ve sınırlılıklarını tanıyan ve onlara uygun öğretimi yapabilecek kişiler olarak yetiştirilmelidir.
14. Öğretmenlik alanları, öğretmenlerin ilişkili bir grup dersi okutabilecekleri biçimde tanımlanmalıdır.
15. Mesleki ve teknik orta öğretim ve mesleki teknik eğitim fakültelerinin eğitim öğretim programları birbiri ile ve iş hayatı ile uyumlu hâle getirilmelidir.
16. Farklı alanlardan aynı öğretmenlik programına gelen öğrenciler için farklılıkları giderecek şekilde eğitim ve öğretim programları düzenlenmelidir.
17. Mesleki ve teknik öğretim okullarına öğretmen yetiştiren fakültelerde okutulan öğretmenlik meslek bilgisi dersleri yetiştikleri öğretmenlerin yapacakları görevle uyumlu değildir. Bu nedenle, bu fakültelerin öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ilgili fakültelerin görüşleri de alınarak yeniden düzenlenmelidir.
18. Eğitim programlarında mesleğe ilişkin yasal ve yönetsel düzenlemelere yer verilmeli,

yeterli iş deneyimi kazandırabilmek için öğretmenlik uygulamaları ilgili orta öğretim kurumlarında ve atölye uygulamaları ilgili iş yerlerinde yapılmalıdır.

19. Mesleki ve teknik eğitim öğretmenlerini nitelikli olarak yetiştirebilmek, öğretmen arz-talep dengesini kurabilmek için gerekli görülen alanlarda öğretmenlik programları lisansüstü eğitimine çekilmelidir.
20. Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde, mezunları izleme birimi oluşturulmalı, eğitim-öğretim programları, izleme sonuçları da dikkate alınarak sürekli geliştirilmelidir.
21. Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde görevli öğretim elemanlarının gençleri daha iyi tanımaları, onlarla daha iyi iletişim kurmaları ve onlara daha iyi örnek olmaları amacıyla alan bilgisi ve öğretmenlik formasyonu ile ilgili nitelikleri artırılmalıdır. Bu fakültelerde öğretim elemanlığını özendirici tedbirler alınmalıdır.
22. Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin öğretim üyeleri ve öğrencilerinin haftalık ders yükleri çağdaş üniversite uygulamalarına uygun hâle getirilmelidir.
23. Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde yapılan uygulama çalışmalarının ücretlendirilmesi ile ilgili değerlendirilmeye alınan en çok on saatlik uygulama kısıtlaması kaldırılmalıdır.
24. Mesleki ve teknik eğitim fakülteleriyle mesleki ve teknik okullarda, iş yerlerinde çalışarak deneyim sahibi olmuş ve piyasada kendisini kanıtlamış kişilerden öğretim görevlisi ve öğretimi olarak yararlanılmalıdır.
25. Mesleki ve teknik eğitim fakülteleri; bina, araç, gereç ve kadro yönünden iyileştirilmelidir.
26. Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde ikinci öğretimde devletin katkı payı artırılmalıdır.
27. Millî Eğitim Bakanlığı, öğretmen kaynağını oluşturan mesleki ve teknik eğitim fakültelerini aynî ve nakdî imkânlarla desteklemelidir.
28. Öğretmen ve yöneticiler yerel düzeyde okul bazında ve gereksinim olması hâlinde sözleşmeli olarak istihdam edilmelidir.
29. Öğretmenlerin ilk atamalarında arz fazlasının olması hâlinde kur'a ile atama yerine sınav ile en başarılı olanlar atanmalıdır.
30. Okullara branşlar bazında ve ihtiyaçları oranında öğretmen kadrosu tahsis edilerek ihtiyaç fazlası öğretmen istihdamı önlenmelidir.
31. Arz fazlası mesleki ve teknik öğretmenler, gerekli tamamlama eğitiminden geçirildikten sonra ilköğretime iş eğitimi/ teknoloji olarak atanmalıdır.

32. Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin çeşitli programlarından mezun olanların aynı derece ve kademedeki göreve başlatılmaları sağlanmalıdır.
33. Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin mezunlarının görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmelidir.
34. Öğretmenlere görev, yetki ve sorumluluklarına uygun sosyal ve ekonomik bir statü kazandırılmalıdır.
35. Ücretlendirme yapılırken, ders yükü hesabına öğretmenin katıldığı tüm eğitim faaliyetleri iş gücü, iş riski ve temininde güçlük faktörleri dikkate alınmalıdır.
36. Öğretmenlerin çalışma koşulları dikkate iyileştirilmelidir. Emekli olan öğretmenlere emeklilik sonrası yaşam standartlarını yükseltecek yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
37. Öğretmenlerin ortak mesleki değerlerini korumak ve geliştirmek amacıyla, sendika kurmalarına imkân verecek yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
38. Öğretmenlerin mesleki yönden geliştirilebilmeleri için iş dünyası ile yakın iş birliğini sağlayacak tedbirler alınmalıdır.
39. Usta öğreticilerin nitelikleri iyileştirilmeli, ücretleri niteliklerine uygun hâle getirilmelidir.
40. Geliştirme ve değişimler sonucunda ihtiyaç fazlası öğretmenler ilgili eğitim fakülteleri ile iş birliği yapılarak hizmet içi eğitim yoluyla uygun alanda yetiştirilmeli ve branşlarına uygun alanda istihdam edilmelidir.
41. Öğretmen ve yöneticilerin performans değerlendirme ölçütleri geliştirilmeli, mevcut sicil raporları bu ölçütlere göre düzenlenmeli ve şeffaf olmalıdır.
42. Hizmet içi eğitim faaliyetlerini sürdürmek üzere yedi bölgede hizmet içi eğitim enstitüleri, illerde hizmet içi eğitim merkezleri, ilçelerde hizmet içi eğitim şubeleri oluşturulmalı, gerekli eğitim araçları ve gereçleriyle donatılmalı ve bu faaliyetleri sürdüreceği formatör öğretmenler yetiştirilmelidir. Bu birimlerde faaliyetler yıl boyunca sürdürülmelidir.
43. Hizmet içi eğitim faaliyetlerinin planlanması, Bakanlıkça belirlenecek genel amaçlar, ilkeler ve standartlar doğrultusunda yapılmalıdır.
44. Hizmet içi eğitim ihtiyaçları uygun yöntem ve tekniklerle belirlenmeli, eğitime katılacak yönetici, eğitimci ve eğitimciler bu ihtiyaçlar dikkate alınarak seçilmelidir.
45. Hizmet içi eğitim faaliyetlerinin planlanması, eğitim öğretim programlarının oluşturulması ve uygulanmasında ilgili mesleki ve teknik eğitim fakülteleri, hizmet içi eğitim merkezleri, endüstriyel kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılmalıdır.

46. Hizmet içi eğitim uygulamaları yüz yüze eğitimin yanı sıra çağdaş iletişim teknolojilerine dayalı etkinlikler yoluyla gerçekleştirilmelidir.
47. Öğretmenlere meslekleri ile ilgili gelişme ve değişimleri izleyebilecekleri yayınlar hazırlanmalı ve yararlanmaları sağlanmalıdır.
48. Öğretmeni kendi yetiştirmeye teşvik eden, yetiştiremediğinde sistemin dışında bırakan bir personel istihdam politikası geliştirilmelidir.
49. Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında görevli 2 yıllık yüksekokul mezunu öğretmenlerin açık öğretim yoluyla lisans tamamlama programlarını bitirmeleri sağlanmalıdır.
50. Yöneticilerin ve öğretmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitimler özlük haklarına yansıtılmalı ve kredilendirilerek yüksek lisans öğreniminde dikkate alınmalıdır.
51. Bakanlığın örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ve merkez teşkilatında ihtiyaç duyulduğu eğitim-öğretim, yönetim, teftiş ve çeşitli uzmanlık alanlarına meslek içinde eleman yetiştirmek ve kariyerlerini geliştirmek için kurulması planlanan "Millî Eğitim Akademisi" nin işlerlik kazanması doğrultusunda gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
52. Mesleki ve teknik eğitimde her düzeydeki ve her tür okuldaki yöneticilerin nitelikleri saptanmalı ve görev tanımları yapılmalıdır.
53. Yöneticilerin hizmet öncesi v hizmet içi eğitimleri üniversiteler ve diğer kuruluşlarla da iş birliği yapılarak planlı ve sürekli hâle getirilmelidir.
54. Çalışan yöneticilerin üniversitelerle iş birliği yapılarak en çok 5 yıl içerisinde ve bir proje kapsamında eğitim ve okul yöneticiliği sertifikası ve bunu izleyen lisans üstü programlarına katılmaları sağlanmalıdır. Bu amaçla eğitim ve okul yöneticileri sertifika programlarında alınan krediler yüksek lisans mezunu yöneticilerin de lisans tamamlama programlarına alınarak aynı imkânlardan yararlanmaları sağlanmalıdır.
55. Eğitim yönetimi ve kamu yönetimi alanlarında yüksek lisans eğitimi yana öğretmenlere okul yöneticiliğine atanmada sağlanan kolaylık, diğer yöneticilik alanlarında yüksek lisans yapanları da kapsamalıdır. Mesleki ve teknik eğitim okullarına yönetici atamalarında eğitim yöneticiliği alanında lisans veya yüksek lisans zorunluluğu getirilmelidir.
56. Yöneticilerin görev yeri değişiklikleri ve görevden alınma işlemleri objektif kriterlere dayandırılmalı ve kamu yararı gözetilmelidir.
57. Merkez ve taşra teşkilatında gereksiz yönetici istihdamından kaçınılmalıdır.
58. Yöneticilerin özlük hakları iyileştirilmelidir.

59. Okul yönetimlerine işveren ve işçi temsilcileri ile veli, öğretmen, öğrenci ve yerel yöneticilerin katılmaları ve katkıları sağlanmalıdır

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMDE FİNANSMAN

1. Millî Eğitim Bakanlığı, cari, yatırım ve transfer ödeneklerinin harcaması tüm eğitim birimlerine en kısa sürüde ulaşması konusunda Maliye Bakanlığı ile etkili ve sürekliliği bir iş birliği yapmalıdır.
2. Kamu eğitim harcamaları, tasarruf tedbirleri ve bütçe kesintileri dışında tutulmalıdır.
3. Mesleki ve teknik orta öğretim kurumları, tek bir yönetim çatısı altında toplanmalı ve böylece insan kaynaklarının ve maddi kaynakların (derslik, atölye, laboratuvar, spor salonu, donanım ve diğer tesisler) etkin kullanımı sağlanmalıdır. Başka bir ifadeyle, "**benim okulum, benim araç-gerecim, benim laboratuvarım**" anlayışı yerine "**bizim okulumuz, bizim araç ve gerecimiz, bizim laboratuvarımız**" anlayışı egemen kılınmalıdır.
4. Mesleki ve teknik orta öğretim kurumları ile meslek yüksekokulları arasında bağlantı kurularak bu okulların, bina, tesis ve donanımlarını ortak kullanmaları sağlanmalıdır.
5. Kaynak kullanımında yerelleşme ve katılımcılık ilkesinin yaşama geçirilmesine azamî özen gösterilmelidir.
6. Mevcut tesis ve donanımların kapasite kullanım oranlarını yükseltmeye yönelik olarak, ilgili genel müdürlüklerce uygulamaya konulan "**tam gün, tam yıl**" ilkesinin kararlı bir biçimde sürdürülmesi sağlanmalıdır.
7. Yatırım programınâ alınan mesleki ve teknik öğretim kurumları bina ve tesislerinin gerçekleştirilmesinde, keşif hazırlama, ihale, planlanan ödeneklerin sağlanması, fiyat faktörü, keşif artışı, kabul ve tesisin hizmete açılmasında, araç gereç ve malzeme temininde, bugüne kadar karşılaşılan güçlük ve şikayetler dikkate alınarak konuyla ilgili mevzuat; "**4306 Sayılı Kanun Kapsamında Yapılacak Harcamalarda Uygulanacak ihale Esas ve Usulleri**" paralelinde değiştirilerek, alım, yapım, hizmet, kira ve taşıma işlerinde benzer mevzuat uygulanmalıdır.
8. Döner sermaye sisteminin iyileştirilmesine yönelik Döner Sermaye Yasası biran önce çıkarılmalıdır. Fon'a yatırılacak kârlar, Döner Sermaye Yasası çıkana kadar, mevcut yasal hükümler çerçevesinde ertelenmelidir.
9. Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarının eğitim ve sosyal amaçlı projelerle iç ve dış ihalelere katılmalarının özendirilmesi, proje üretir ve bunları pazarlar konuma getirilmesi için bazı mesleki eğitim kurumları çekim merkezi olarak donatılmalı ve gerekli personeli sağlanmalıdır.

10. Ulusal düzeydeki eğitim seferberliği bağlamında, 20002010 yılları arasında, kamu kaynaklarından eğitime ayrılacak payın GSMH içinde en az %10, konsolide bütçe ödenekleri içinde en az % 25 düzeyinde olması, yasal düzenlemeyle garanti altına alınmalıdır. Bu kaynaklardan, mesleki ve teknik eğitime ayrılan pay yükseltilmelidir.
11. Genel Bütçeden, eğitime ayrılan ödeneklerin, eğitim kademeleri ve türlerine göre dağılımındaki dengesizlikleri ortadan kaldırmak için, 2547 Sayılı Yasanın 46. maddesinde düzenlenen ve öğrenci başına düşen "**cari hizmet ödeneği**" benzeri bir ölçüt oluşturulmalı ve kaynak tahsisi, öğrenci sayısı, öğrenim dallarının nitelikleri, süreleri ve öğretim kurumlarının özellikleri ile ilişkilendirilmelidir.
12. 3308 Sayılı Yasanın 32. maddesi ile oluşturulan "**Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu**" Genel Bütçe dışına çıkarılmalı ve Fon amaçlarına uygun olarak kullanılmalıdır. Bu Fon kaynaklarından:
 - a. Her yıl Bakanlık Bütçesine bu maksatla konulacak ödeneğin, mesleki ve teknik eğitimdeki öğrenci birim maliyeti ve öğrenci sayısı ile ilişkilendirilmesi,
 - b. Geliştirme ve Destekleme Fonu'ndan yapılacak aktarmaların, mesleki ve teknik eğitimdeki birim öğrenci maliyeti ve öğrenci sayısı ile ilişkilendirilmesi,
 - c. Yıllık beyanname veren Gelir ve Kurumlar Vergisi yükümlülerinin hesaplanan Gelir ya da Kurumlar vergilerine ek olarak ödedikleri % 10'luk Fon payı hasılatından Çıraklık Fonu'na ayrılan % 1'lik meblağın % 3'e çıkarılması,
 - d. 5590 Sayılı Yasa'nın ek 3. maddesi gereğince, Odalar, Borsalar ve Birlikler tarafından eğitim amacı ile bütçelerinden ayrılan payların % 50'si yerine "Bu kurumların üyelerinden aldıkları yıllık ödenti toplamının % 5'inin alınması,
 - e. 507 Sayılı Yasa'nın 6. maddesi ve 2821 Sayılı Yasa'nın 44. maddesi uyarınca, ilgili kurumlarda eğitim amacıyla ayrılan gelirlerin % 50'si ölçüsündeki paylar yerine, bu kurumların üye ödentileri toplamının % 'inin alınması, konularında yasal değişiklik yapılması sağlanmalıdır.
13. Fon kaynakları arasına:
 - a. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları (Baro, Tabipler Odası, Dış Hekimleri Odası, Eczacılar Odası, Mühendis ve Mimarlar Odası, Muhasebeci, Mali Müşavirler Odaları, Yeminli Mali Müşavirler Odaları ve bunların benzerleri) ile birlik ya da üst örgütlerinin üyelerinden aldıkları toplam ödentilerin, % 5'lik bölümünün,
 - b. Profesyonel spor kulüpleri ve şirketlerinin yıllık bütçelerinin%5'i ile profesyonel sporcuların transfer ücretlerinin % 10'luk bölümünün, alınması için yasal düzenleme yapılmalıdır.
14. Fon kaynaklarının akışı 6183 Sayılı Yasa ile ilişkilendirilmelidir.
15. Fon'a katkıda bulunan kurum ve kuruluşların Fon yönetimine ve denetimine katılmaları sağlanmalıdır.
16. "İşletmelerde meslek eğitim" kapsamına, mesleki ve teknik eğitim kurumlarına öğretmen yetiştiren mesleki ve teknik eğitim fakülteleri de alınmalıdır.

17. 3418 Sayılı Eğitim Gençlik, Spor ve Sağlık Hizmetleri Vergisinin, DİE 'nün belirlediği yıllık enflasyon oranında artırılması, ayrıca, Taşıt Alım Vergisi ile ilgili düzenlemenin % 12'ye, Akaryakıt Tüketim Vergisiyle ilgili düzenlemenin ise, % 5'e yükseltilmesi sağlanmalıdır.
18. **4306 Sayılı Yasa** çerçevesinde, ilköğretim giderlerinde kullanılmak üzere başlatılan eğitime katkı payı uygulaması,

1 Ocak 2001 tarihinden itibaren, **orta öğretimi yaygınlaştırmak ve geliştirmek amacıyla kullanılmak üzere**, 31 Aralık 2005 yılına kadar uzatılmalı ve her yıl enflasyon oranında artırılmalıdır.
19. Belediyelere mesleki ve teknik eğitime kaynak ve hizmet sağlamada, aktif görev verilmeli ve belediye gelirleri, Emlak Vergisi, Çevre ve Temizlik Vergilerinden mesleki ve teknik eğitime belirli bir pay ayrılmalıdır.
20. Mevduat faizi, repo, hisse ve borç senedi alım ve satımı vb. kâr yaratan bütün işlemlerde, ilgili kurum ve kuruluşlarca hâlen yapılmakta olan yasal kesintiler toplamından, eğitime %2'lik pay ayrılması ve bu paydan bir bölümünün de mesleki ve teknik eğitime tahsis edilmesi sağlanmalıdır.
21. Okullara veliler tarafından yapılan her türlü bağış ve katkıların kayıtlı hâle getirilmesine ilişkin düzenlemeler yapılmalıdır.
22. Mesleki ve teknik eğitimin özendirilmesi için, yatılılık, pansiyon, giyim, gıda, eğitim araçları, ulaşım olanağı, burs vb. sosyal yardımlar sağlanmalıdır.
23. Ailelerin eğitim giderleri, yıllık gelir vergisi matrahlarından düşürülmeli, KDV oranları indirilmelidir.
24. Ailelere kamu bankalarınca düşük faizli eğitim kredileri verilmelidir.
25. Eğitime yüksek bir toplumsal katılım için, kamuoyu, genel olarak eğitimin finansal dar boğazları konusunda duyarlı hâle getirilmeli; özel olarak, gelecek yıllarda eğitime yapılacak bağışlar mesleki ve teknik eğitime yönlendirilmelidir.
26. Devlet okullarına yapılan bağışlar, vergi matrahından düşürülmelidir.
27. Özel sektörün mesleki ve teknik eğitim kurumu açması ile iş yerlerindeki mesleki eğitim etkinlikleri, Gelir ve Kurumlar Vergisi muafiyeti, KDV oranlarının düşürülmesi, vergi iadesi vb. teşvik araçları ile desteklenmelidir.
28. 3308 Sayılı Yasa'nın 33. maddesine işlerlik kazandırılmalıdır.
29. Mesleki ve teknik orta öğretimde 2005-2006 öğretim yılı için öngörülen % 47'lik okullaşma oranı bağlamında, bu okullara öğretmen yetiştiren fakültelerin (öncelikle

yeni kurulanlar olmak üzere) desteklenmesi sağlanmalıdır. Bu çerçevede: III. Endüstriyel Eğitim Projesinin uygulamaya geçirilmesi hızlandırılmalı, Fon kaynaklarından pay ayrılmalı ve öğrenim ücretleri en az mühendislik fakültesi öğrenim ücretlerinin düzeyine çıkarılmalıdır.

30. Toplu Konut ve Organize Sanayi Bölgeleri projelerinde, mesleki ve teknik eğitim kurumlarına yer verilmesi yasal yükümlülüğe dönüştürülmelidir.
31. Millî Eğitim Bakanlığının, merkezi yerlerdeki taşınmazları değerlendirilmeli ve bu yolla elde edilen gelirlerin eğitim hizmetlerinde kullanılması sağlanmalıdır.
32. Özelleştirme kapsamındaki taşınmazlardan eğitim için uygun olanların, eğitim kurumlarına ücretsiz tahsisi sağlanmalıdır.